

mezi členské organizace podle klíče pro dělení majetku Svazu invalidů a současně specifikuje požadavky STP. Představitelé členských organizací budou moci zaujmout stanovisko až po projednání tohoto požadavku nejvyššími orgány svých organizací, reálně však lze předpokládat soudní řešení tohoto požadavku.

Závěrečný blok byl zahájen informací o zasedání FIMITIC v Budapešti, které vymezilo tuto organizaci jako organizaci tělesně postižených, umožnilo účast a hlasovací právo i více organizacím z jedné země a zvýšilo členský příspěvek o 50 % v roce 2000 a o 100% v roce 2001. Na návrh české delegace zachovalo statut člena stávajícím členským organizacím FITIMIC i když nejsou výhradně organizacemi tělesně postižených.

Dále vzal výbor na vědomí zprávu o výstavě HANDICAP 99 a schválil využití půdního prostoru v budově na Karlínském náměstí pro provoz retranslačního zařízení operátora mobilní sítě GSM. Zamítl však návrh na mimořádný výdaj, spojený s účastí na televizním programu.

V samotném závěru pak JUDr. Hutař podal zprávu o právě ukončeném jednání o dotacích na Ministerstvu práce a sociálních věcí.

- cs -

O Janu Součkovi a jeho odkazu

"Ztráta zraku není katastrofou," říkával Jan Souček. Jsou ovšem na světě země, kde průzkum mezi obyvatelstvem ukázal, že v obavách před vážnými chorobami, hned na třetím místě za rakovinou a nebezpečím AIDS je ztráta zraku. Není mým úmyslem psát psychologickou studii o tomto faktu, který je nesporně vážný. Má velmi zajímavé komponenty společenské, ekonomické a

jistě i trochu filozofické.

A byl to právě Jan Souček, který na svém vlastním životním příběhu ukázal řešení těžké životní situace. Sám ukázal hodnotu filozofického přístupu, jak těžká životní překážka, která přichází náhle a někdy nečekaně, by neměla být konečným stadiem vývoje jedince - ať již mladého nebo staršího. Ne cesta zpátky, k normě, někam do ústraní - jen cesta dál, vpřed, s překonáním překážky a tím i o něco výš a dál.

"Ztráta zraku není katastrofou - je jen citovou bouří," opět cituji. Koho? Ano, snad mnoho z nás ještě dobře pamatuje nabádavá slova docenta Součka, který se narodil již před sto lety - 31. července 1899.

Je tomu již šestnáct let, co není mezi námi (zemřel 26. srpna 1983), a jako by to bylo včera, kdy jsme v kroužku "psychologů", jak jsme si říkali, v sestavě Jan Souček, Zdeněk Holubář, Oldřich Čálek, Josef Cerha a Zdeněk Šarbach - bouřlivě prodiskutovali témata těchto závažných otázek, tolik důležitých pro individuální osud člověka, který ztratil zrak, a i řešení takových problémů z hlediska obecné platnosti. A nechybělo dobře vychlazené plzeňské od Zlatého tygra a Janovy vonné doutníčky.

Co je ona "citová bouře", jak se vyrovnat s touto životní situací? Kdo jiný mohl přinést tolik nového a povzbuzujícího než právě Jan Souček? Jan Souček - filolog, psycholog, sociolog, vysokoškolský pedagog, který náhle ve svých dvaasedmdesáti letech ztratil zrak. A byl to právě on, kdo nezůstal ochromen skutečností - nenapravitelnou ztrátou zraku.

Záhy začal hledat další cestu vpřed a jeho bohatá erudice, jeho životní elán, který neztratil vedly jej dál, vpřed a je-li to možné užít v jeho věku - výše. Samozřejmě za velmi citlivé podpory jeho rodiny. Našel cestu mezi nás, nejprve pro usnadnění své další životní orientace, později aby obohatil v obecné poloze teorii i praxi v naší péči o později osleplé.

Jan Souček se narodil 31. července 1899 v Jičíně v rodině soudního úředníka, což znamenalo několikanásobné stěhování. Záhy se rodina přestěhovala do Liberce a po šesti letech do jihomoravských Bučovic. Bučovice se pak staly opravdu jeho vlastním "rodným" domovem. Maturoval na reálce v Brně a v té době v roce 1917 zasáhla do jeho života 1. světová válka. Po onemocnění se vrátil do civilu a ve studiu pokračoval na abiturientském učitelském kurzu, a tak se vlastně dostává již ke své pozdější celoživotní dráze pedagoga.

Po počátečním působení jako kantor na Slovácku, přímo i v Bučovicích, odchází ve dvacátých letech do zahraničí - do Bělehradu a do Brém, kde získává zkušenosti v pedagogickém působení u tamních menšinových škol. Po návratu z ciziny pracuje ještě na čas v Bučovicích a na univerzitě v Brně se zdokonaluje ve svém studiu filologickém, především v germanistice.

V roce 1929 přichází do Prahy, aby zde vyučoval na německých školách. Současně se přihlašuje na filozofickou fakultu Univerzity Karlovy, kde studuje sociologii, estetiku, filozofii, a také se projevil jeho velký zájem o psychologii. Studia zakončil doktorátem v roce 1936. Vyučoval potom na mnoha středních školách a po určitou dobu pracoval jako inspektor na ministerstvu školství.

Po 2. světové válce opustil dráhu pedagogickou a zcela se věnuje v duchu svého předchozího rozsáhlého studia již jen dráze vědecké. Počíná jeho práce ve Výzkumném ústavu pedagogickém. V oddělení pedagogické psychologie se věnoval především psychologii osobnosti.

Posledním jeho pracovištěm byla katedra psychologie na pedagogické fakultě UK, na níž byl habilitován docentem sociální psychologie v roce 1967.

Bohatá byla i jeho činnost publikační, v níž na některé prvky navázal i po ztrátě zraku, aby je konfrontoval se svými novými zkušenostmi. Jeho metodika prvouky čtení a psaní pro "prvňáčky" (s docentem Jiránkem) jej vedla i k novému pojetí, k novému přístupu v úpravě slabikáře pro později osleplé. V

oblasti sociální psychologie (s doc. Holubářem) navazuje později ve svých pracích o postavení nevidomých ve společnosti.

U příležitosti 645. výročí založení Univerzity Karlovy byla 6. dubna 1993 udělena zlatá pamětní medaile UK docentu Janu Součkovi "in memoriam" - k desátému výročí jeho úmrtí. Bylo tak oceněno jeho vědecké a pedagogické dílo a jeho mravní statečnost. Toto vysoké ocenění Univerzitou Karlovou jen zdůrazňuje význam jeho práce a také jeho odkazu pro nás nevidomé, kterým věnoval tolik svých moudrých, povzbuzujících prací, statí a osobních rad.

Stále si musíme připomínat jeho základní devizu pro situaci náhlé těžké životní překážky: životní odvaha, láska k životu a k lidem, reálné sebevědomí.

Sté výročí narození Jana Součka je jistě důraznou připomínkou odkazu jeho role v moderním přístupu a pojetí současné péče o později osleplé, o jejich nové zařazení do společnosti a do života.

Z.Š.

Hledat a nalézat

Ve čtvrtek 13. května zahájil Institut rehabilitace zrakově postižených při Fakultě tělesné výchovy a sportu UK v Praze činnost ve svém výukovém centru. *"Hlavní smysl existence našeho pracoviště je hledat a nalézat cesty ke společnému světu, bez rozdílů barvy pleti, kde se kdo narodil a jestli má či nemá nějaký zdravotní problém,"* zdůraznil ředitel Institutu Mgr. Pavel Wiener a pokračoval: *"Cílem speciální pedagogiky by mělo být zbavit jedince se zdravotním handicapem té příčinné závislosti, aby svým postižením nebyl determinován. Vybavit ho takovým množstvím dovedností a návyků, aby handicap vadil co nejméně jemu i okolí."*

Činnost centra by se podle Mgr. Wienera měla stát další cestou k naplňování této myšlenky. V oblasti těžce zrakově